

Innhold

Forord til femte utgave	9
Kapittel 1 Teoretisk forankring	11
Selvstendigjøring og tilknytning	11
Om boken	13
Systemperspektivet	13
Modeller til forklaring av atferd	20
Utviklingsøkologi	21
Hvordan blir vi medmennesker?	22
Andre grunnbegreper	25
Sosialisering – et konkret eksempel	28
Menneskets sosialitet	29
Sammendrag	31
Oppgaver	32
Kapittel 2 Arv og miljø	34
Personlighetsbegrepet	34
Arvemekanismen – lover og prinsipper	36
Mer om miljø	42
Sosial og kulturell arv	46
Modningens og læringens betydning	48
Arv og/eller miljø – konkrete eksempler	52
Arvelighet, kjønn og læring	55
Sammendrag	57
Oppgaver	58
Kapittel 3 Biologisk og sosialt kjønn	60
Forståelse av kjønn	60
Mentale, sosiale og kulturelle forskjeller	65

Skolen som laboratorium for kjønnetthet	71
De to kjønnsrasjonalitetene	77
Hvor står vi når det gjelder kjønnetthet i barnehage, skole og fritidssektoren?	78
Sammendrag	81
Oppgaver	82
Kapittel 4 Individet som ressurs	84
Livskompetanse – sosialiseringens mål	84
Livsmestring versus klientifisering	90
Du – en ressurs	96
Det utviklingsmessige samspillet mellom arv og miljø	99
Sammendrag	103
Oppgaver	104
Kapittel 5 Samfunn, oppvekst og utviklingsøkologiske endringer	105
Gemeinschaft og Gesellschaft	105
Sosialiseringens og kompetansens kulturavhengighet	107
Trek i tiden	112
Familien i endring	114
Nærhet, ansvar og deltakelse	124
Organisering	130
Virkninger på barns og ungdoms livskvalitet	138
Sammendrag	142
Oppgaver	143
Kapittel 6 En utviklingsøkologisk forståelse	146
Et lewinsk utgangspunkt	146
Paradigmer og forskningsmodeller	150
Mangler ved barne- og ungdomsforskningen – en oppsummering	152
Effekten av påvirkning på barn avhenger alltid av	156
Behov for realisering og sosial forankring	160
Goodness of fit – failure to match	162
Botemidlene for snevre?	164
Sammendrag	166
Oppgaver	167

Kapittel 7 Bronfenbrenners bioøkologiske modell	169
Nivåene.	169
De viktigste sosialiseringfaktorene i et mikromiljø	178
Andre sentrale elementer i Bronfenbrenners tenkning	181
Sammendrag	185
Oppgaver	186
Kapittel 8 Sosiale nettverk som metafor og analytisk redskap	187
Sosiale nettverk som forståelsesramme	187
Sosiale nettverks struktur og funksjon	190
Mer om kvalitative egenskaper ved sosiale nettverk	194
Nettverksdannelse	196
Sentrale nettverkskvaliteter	198
Sammendrag	200
Oppgaver	201
Kapittel 9 Nettverk som pedagogisk og sosial kapital	203
Sosiale nettverk som utviklingspotensial	206
Eksempler på direkte virkninger på barn fra egne og foreldres nettverksmedlemmer	207
Betydningen av et variert rollerepertoar – mikro	208
Betydningen av multipleksitet – mikro og meso.	209
Betydningen av å binde sammen livsarenaer – meso	212
Mikro- og mesokvaliteter – en utdypning	212
Betydningen av forbindelser til miljøer «utenfor» – ekso	216
«Hvor det før var mikro, og hvor det før var ekso, bør det bli meso»	217
Betydningen av kulturelle og politiske overbygninger – makro	218
Sammendrag	219
Oppgaver	219
Kapittel 10 Bare blant mennesker blir mennesket menneske	221
Effekter av ekstrem sosial deprivasjon	221
En nådens tid for tilknytning?	225
Nettverk som prosesser i dannelsen av personligheten	235
Dannelse av selvet	241
Sammendrag	247
Oppgaver	248

Kapittel 11 Sosiale nettverk som prosess i sosialkontroll og normdannelse	250
Ulike typer av sosialisering	250
Sosialisering, enkulturasjon, akkulturasjon og oppdragelse – en begrepsopprydding	254
Sosialisering som imitasjon, identifikasjon og modellering	259
Lover for modellering	261
Sosialkontroll	263
Fiktivt sosialpress	268
Normdannelse	269
Å oppdra er en utfordring	276
Sammendrag	282
Oppgaver	283
 Kapittel 12 Lokalmiljø som sosialiseringsarena	284
«Community-debatten»	284
Barns og ungdoms samvær med andre	292
Gode grender	293
Skole, barnehage, arbeidsliv og lokalsamfunn	295
Skole, SFO, barnehage og lokalsamfunn	297
Organisasjoner, kommune, stat og nærmiljø	300
Idrett som sosialiseringsfaktor	301
Integrering – hva kan hjem, barnehage, skole og lokalmiljø bidra med?	305
Sammendrag	309
Oppgaver	310
 Litteraturliste	312
 Stikkord	332